

Một trong những điểm đáng chú ý trong giới quan chức Việt Nam là họ thường có bằng cấp rất cao.

Thật vậy, chỉ nhìn qua những danh thiếp của cấp trưởng, viên trưởng, hay thậm chí những đäc báo về chức danh của các bộ trưởng, chúng ta thấy họ thường là tiến sĩ hay thäc sĩ. Ngay cả i, đi về i giới quan chức nước ngoài, nên tôi có qua các danh thiếp của họ là trình độ học vấn trung bình, thường thường là bậc cấp nhân, rất hiếm thấy bộ trưởng các nước phương Tây có bằng tiến sĩ. Những đó chỉ là nên, chỉ chưa có bằng chứng nào để so sánh cả. Theo tôi biết, cho đến nay, vẫn chưa có ai làm thông kê để biết trình độ học vấn của quan chức Việt Nam và ngoài quốc gia nào. Có những thông tin này tôi nghĩ cũng thú vị vì nó cung cấp cho chúng ta một cái nhìn tổng quan về trình độ của các quan chức chính phủ.

Tôi chọn các quan chức cấp bộ trưởng, vì thông tin về các viên này thường dễ dàng hơn. Các thông tin về chức vụ, năm sinh, trình độ học vấn của các bộ trưởng (hay quan chức từng làm cấp bộ trưởng) của Việt Nam, Mỹ, và Úc được thu thập cho từng cá nhân. Riêng trưởng học Việt Nam, tôi còn thu thập thêm thông tin về quê quán để xem sẽ phân phối giữa 3 miền ra sao.

Kết quả cho thấy nếu các của Việt Nam có 26 thành viên, ít hơn Úc (28 người), nhưng đông hơn Mỹ (23 người). Tuy nhiên, có sự mất cân đối nghiêm trọng về phân bố giới tính. Trong số 26 thành viên nữ các chính phủ Việt Nam, chỉ có 1 người duy nhất: đó là bà Nguyễn Thị Kim Ngân. Trong khi đó, nữ các chính phủ Mỹ có đến 7 người là nữ, và con số này chiếm gần 1/3 chính phủ Obama, nếu như học chính phủ Úc với 4/28 thành viên (hay 14%) là nữ giới.

Về mặt tác, các bộ trưởng trong chính phủ Việt Nam thường đi cao học hơn so với đồng nghiệp

Trình độ học vấn của các trường đại học Việt Nam, Hoa Kỳ, và Úc

Tác Giả: Saigon Echo số u t m

Chúa Nhật, 24 Tháng 4 Năm 2011 21:24

Cấp học vấn của Mỹ và Úc. Tuổi trung bình của các trường đại học Việt Nam là 59, kỳ đầu tiên là Mỹ (tuổi trung bình 56) và Úc (50 tuổi). Người đầu tiên trong chính phủ Việt Nam là ông Hoàng Trung Hải (50 tuổi), nhà ngoại giao đầu tiên trong chính phủ Úc chỉ 33 tuổi (Kate Ellis, bộ trưởng thể thao), còn bộ trưởng trẻ nhất của Mỹ cũng chỉ 42 tuổi (ông Peter R. Orszag, giám đốc ngân sách quốc gia, với bằng tiến sĩ từ London School of Economics).

Về trình độ học vấn, chính phủ Việt Nam có trình độ cao nhất so với Mỹ và Úc. Trong số 26 thành viên trong nội các chính phủ Việt Nam, có đầu tiên 50% (13 người) có bằng tiến sĩ, 10 người có bằng cử nhân, và 3 người có bằng thạc sĩ. Phân tích kỹ hơn thì tôi thấy trong số 13 tiến sĩ bộ trưởng Việt Nam, phần lớn là tiến sĩ về kinh tế (7 người, gồm các ông Nguyễn Sinh Hùng, Phạm Minh Khôi Nguyễn, Vũ Huy Hoàng, Lê Doãn Hợp, Trần Văn Tuấn, Cao Đức Phát, và Nguyễn Văn Giàu), phần còn lại là xã hội học (ông Nguyễn Quốc Triệu), luật (ông Phạm Gia Khiêm), địa lý khi học (ông Nguyễn Thiệu Nhân), luật (ông Hà Hùng Cường), kiến trúc (ông Nguyễn Hồng Quân), và toán lý (ông Hoàng Văn Phong).

Úc, trong số 28 thành viên chính phủ, chỉ có 1 người duy nhất có bằng tiến sĩ (ông Craig Emerson), 5 người có bằng thạc sĩ, và đa số (22 người) có bằng cử nhân. Nội các chính phủ Obama có trình độ học vấn cao hơn Úc một chút, nhưng vẫn còn thua xa so với Việt Nam. Trong số 23 thành viên, 7 người có bằng tiến sĩ, 8 người với bằng thạc sĩ, và 8 người với bằng cử nhân.

Nếu [tóm] tính PhD là 10 năm theo học đại học, thạc sĩ 6 năm, và cử nhân 4 năm, thì tính trung bình mức độ trường đại học hay thành viên trong nội các chính phủ VN có 7.2 năm học đại học, kỳ đầu tiên là Mỹ (6.5 năm), và thấp nhất trong nhóm là Úc (4.6 năm).

Phân tích theo vùng. Nói đầu tiên Việt Nam là phần nói đầu tiên chính trị vùng. Tình hình phân bố các thành viên và trình độ học vấn trong nội các chính phủ Việt Nam không đáng kể ở 3 vùng. Trong số 26 thành viên, đa số là từ miền Bắc (12 người, hay 46%), miền Trung và miền Nam mỗi miền có 7 người. Điều thú vị ở đây là trong số 12 thành viên từ miền Bắc, có đầu tiên 8 người (67%) có bằng tiến sĩ. Số thành viên có bằng tiến sĩ từ miền Trung là 3/7 (43%), và miền Nam là 2/7 (28%).

Vài nhận xét

Trong loạt bài về ngoại giao bộ ngoại trong vòng đảo tảo tiến sĩ trên Sài Gòn Giải Phóng, tác giả viết như sau: “Nhà khoa học, nhà quản lý các nước cũng sẽ rất ngạc nhiên khi biết được trong đời

ngũ cán bộ của ta hiện nay, tôi là TS rất cao! [...] Trên các nước, TS nước có trong bộ máy quản lý nhà nước thì cũng chỉ chiếm một phần rất ít." Nhận xét phân tích trong bài này phù hợp với nhận xét đó. Phân tích các trường đại học (hay quan chức trường đại học) Việt Nam có bằng tiến sĩ, và con số này cao hơn so với chính phủ Mỹ và Úc, hai nước mà trình độ dân trí cao hơn Việt Nam. Tôi chưa có bằng chứng, nhưng tôi nghi ngờ rằng tiến sĩ trong chính phủ Việt Nam có lẽ là cao nhất thế giới.

Việt Nam đang tiến tới một nền học lý luận: muốn đi bắt chước nước nào đó thì phải có bằng cấp trường đại học. Chính học sinh học đi học về quy định cho chức vụ giám đốc sẽ phải là bằng cấp nhân văn hay thạc sĩ, trường đại học môn bất kỳ môn trong bộ môn văn thì cần phải có bằng tiến sĩ và ... trường đại học. Do đó, người ta đi xô nhau đi "làm" tiến sĩ, tìm mọi cách và mọi giá để có một cái bằng tiến sĩ chứ đừng quan tâm chức vụ, hơn là phục vụ cho khoa học. Chú ý là người ta "làm" tiến sĩ, chứ không hơn là "học" tiến sĩ. Trường "làm" ở đây bao gồm nhiều hành động, kể cả những việc làm có thể xem là tiêu cực.

Tuy nhiên, qui định bằng cấp và chức vụ đó là cấp độ phân công và cấp số, còn đi với các cấp bộ trường đại học hay trường đại học thì tôi nghĩ không có qui định bằng cấp càng cao mới được bổ nhiệm chức vụ cao, vì cấp độ này, với thể và thành tích chính trị đóng vai trò quan trọng hơn là bằng cấp. Nhận xét trường đại học khi làm bộ trường đại học thì các nước này cũng đã trải qua các chức vụ thấp hơn, nên nhu cầu bằng cấp lúc đó rất phải có. Điều này có nghĩa là phong trào tiến sĩ và chức vụ đã xảy ra trường đại học này, và bây giờ chính là giai đoạn gặt hái thành quả. Hiểu theo nghĩa này, tôi nghĩ trong trường đại học lại chúng ta sẽ còn thấy nhiều tiến sĩ trong chính phủ hơn nữa. Nhiệm kỳ tôi biết đầu con số bộ trường đại học có bằng tiến sĩ không phải là 50% như bây giờ mà có thể là 2/3.

Tiến sĩ là học vấn cao nhất trong hệ thống bằng cấp đại học. Thông thường, con số người có bằng tiến sĩ thấp hơn con số thạc sĩ, và số người với bằng thạc sĩ ít hơn số người với bằng cấp nhân văn. Đó là xu hướng mà chúng ta thấy ở Mỹ và Úc. Ở Úc, chỉ có 1 bộ trường đại học duy nhất có bằng tiến sĩ. Nhận xét trong chính phủ Việt Nam thì ngược lại: số người có bằng tiến sĩ nhiều hơn số người có bằng cấp nhân văn và thạc sĩ. Đó là một sự phân bố bất bình thường. Sự bất bình thường đó đã dẫn ra câu hỏi có phải bằng tiến sĩ ở Việt Nam quá đông "lây". Tôi không có câu trả lời cho câu hỏi này, nhưng nhận xét nhẹ nhàng và bất chấp về cách đào tạo tiến sĩ ở trường đại học mà báo chí phải nhận xét trong thời gian qua làm cho xã hội đánh mất đi hiểu biết.

Thật ra, nhìn một cách tích cực hơn, chính phủ có nhiều tiến sĩ là một tín hiệu tốt. Con số 50% bộ trường đại học có bằng tiến sĩ cho thấy nước ta đúng là nước có trình độ học vấn cao, có lẽ cao nhất thế giới. Phần lớn các tiến sĩ bộ trường đại học kinh tế, và điều này nói lên rằng chúng ta có thể tin tưởng rằng kinh tế VN sẽ phát triển vượt bậc nay mai. Trong khi chưa có bằng chứng cho phát biểu đó, chúng ta hãy cẩn thận và hiểu đúng về nó.

□ các nước tiên tiến, phần lớn tiến sĩ làm việc trong các đại học và trung tâm nghiên cứu, với một thiểu số nhỏ làm việc trong ngành quản lý. □ Việt Nam thì ngược lại: phần lớn tiến sĩ làm trong ngành quản lý hành chính, rất ít người giảng dạy đại học và nghiên cứu khoa học. Thắc mắc, chúng tôi có khoảng ~20% giảng viên trong các đại học lớn ở VN có văn bằng tiến sĩ. Trong khi đó, 50% các trí thức VN có bằng tiến sĩ. Một câu hỏi khác cũng cần đặt ra là chính phủ có cần ưu tiên sĩ như thế hay không trong khi các trí thức đại học rất thiểu số giảng viên trình độ tiến sĩ?